
Ciechanów, ul. 17 Stycznia, gm. loco, woj. mazowieckie, AZP 43-62

Informator Archeologiczny : badania 33, 215-216

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Celem badań było dalsze wyjaśnienie istotnych rozbieżności w źródłach ikonograficznych sprzed rozebrania klasztoru w 1843 r.

Wykonano 4 sondáže o powierzchni: 8, 12, 19,25 i 22 m², we wszystkich sondażach stwierdzono obecność reliktów architektury w postaci łąw fundamentowych murów obwodowych i wewnętrznych skrzydeł zabudowy klasztornej (wschodniego i północnego) oraz elementów zagospodarowania terenu w bezpośrednim sąsiedztwie: bruków i reliktów drewnianego budynku o przypuszczalnej funkcji gospodarczej. Uchwycono także w niektórych partiach niezakłócone układy stratygraficzne sprzed ostatnich inwestycji budowlanych opactwa z 2 połowy XVIII w.

W trakcie prac pozyskano ponadto stosunkowo liczny ruchomy materiał ruchomy w liczbie około 3500 zabytków, z czego około 1600 to fragmenty ceramiki, ponad 700 - kafli piecowych, ponad 500 - szkła, około 500 - kości, a także inne znaleziska, zabytki wydzielone i próbki różnego rodzaju.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum w Międzyrzeczu.

Badania będą kontynuowane.

BYTOM, gm. *loco*, woj. śląskie

W badaniach ratowniczych brali udział pracownicy i studenci Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Kontynuowano prace prowadzone w związku z przebudową płyty rynku.

Badania objęły trzy wykopy o łącznej powierzchni blisko 3,5 ara. Ustalono, że w nad calcem zalegały 4 poziomy średniowiecznych drewnianych moszczeń, przedzielonych warstwami mierzwy, łącznie o miąższości 0,63-0,74 m. Układ starszych nawarstwień kulturowych został w znacznym stopniu zniszczony, jednak udało się również miejscowo uchwycić średniowieczny bruk oraz dwa poziomy bruku nowożytnego. Nad nimi odsłonięto poziomy budowlane i niwelacyjne z XX w. Zarejestrowano również ciąg dalszy drewnianego rynsztoka oraz dobudowane około połowy XVI w. skrzydło ratusza.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w latach 1999-2000”, s. 329-336.

CIECHANÓW, ul. 17 Stycznia, gm. *loco*, woj. mazowieckie, AZP 43-62

- osadnictwo miejskie (XV-XX w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 7 do 27 czerwca, przez mgr Marka Piotrowskiego (autor sprawozdania, EVIS VIS.c.). Finansowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Ciechanowie. Drugi sezon badań. Przebadano łącznie około 105 m².

Wyeksplorowano odcinek 1/99 - wykopu głównego (po linii zachód-wschód), o długości 27 m, i wykopu poprzecznego (po linii północ-południe), o długości 15 m. Wykop główny przecinał ruchliwą ul. Warszawską, wykop poprzeczny leżał na jej przedłużeniu. Eksplorację odcinka 2/99 szybko zakończono z uwagi na to, że pod odsłoniętym brukiem z XIX w., który zadokumentowano, bardzo cienka warstwa kulturowa leżała bezpośrednio na calcu.

W wykopie głównym, od metra 100, (który oznaczono jako 0) odsłonięto kontynuację zabudowy, na przestrzeni 7 metrów, odsłaniając piwnice budynku współczesnego i ceglano-kamienne fundamenty budynku z XVII/XVIII w.

Wylot ulicy Warszawskiej, to 7,5 m przerwy w ciągu zabudowy, co jednocześnie ukazywało jej pierwotną szerokość w obrębie zabudowy miasta średniowiecznego.

Po stronie wschodniej ul. Warszawskiej, odsłonięto kamienne fundamenty budynku, prawdopodobnie z XVIII w., pod nimi fragmenty drewnianej konstrukcji (spalone belki i deski), o szerokości 5 m, leżące bezpośrednio na calcu. Były to fragmenty zabudowy z przełomu XV i XVI w.

Dalej, na wschód, na przestrzeni około 4 m, teren był bardzo zniszczony współczesnymi wkopami kanalizacyjnymi oraz telekomunikacyjnymi i nie zachowały się żadne ślady pierwotnej zabudowy.

Budynki wspomniane powyżej, głównym swym trzonem wchodziły pod jezdnię ulicy 17 Stycznia. Zabudowa ta, uznawana jest jako zaplecze gospodarcze południowej pierzei Rynku, całkowicie rozebranej przez Niemców w czasie II wojny światowej.

Znaleziono kilkaset fragmentów ceramiki od XV do XIX w. i niewielką ilość zabytków metalowych (gwoździe, okucia).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Ciechanowskich Studiach Muzealnych”.

Badania będą kontynuowane w miarę przedłużenia i budowy planowanego kanału deszczowego.

CIELEŚNICA, gm. Rokitno, woj. lubelskie, AZP 58-88

- zespół folwarczny (XVI - XIX w.)

Badania w formie nadzorów archeologicznych prowadził w okresie lipiec-wrzesień, mgr Edmund Mitrus przy budowie osiedlowej sieci ciepłowniczej.

Na całej długości wykopu natrafiono na warstwę użytkową, w której wystąpił materiał datowany na XVI-XVIII w. Natrafiono również na kilka luźnych fragmentów ceramiki datowanej na epokę brązu.

DĄBRÓWNO, st. I, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- stare miasto północno-zachodniej pierzei rynku (XVIII-XX w.)

Sondażowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 8 do 19 kwietnia, przez mgr Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Urząd Gminy w Dąbrównie. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię ca 110 m².

Badań nie prowadzono do calca, a jedynie do głębokości ca 1 m, zgodnie z zezwoleniem WKZ w Olsztynie. W tym celu założono wykop o wymiarach 2 x 41 m, który w trakcie prowadzenia prac rozszerzono w kierunku południowo-wschodnim o 13 m. W wyniku przeprowadzonych badań odsłonięto partie przyziemia zabudowy zniszczonej w 1945 roku na odcinku 41 m. Uchwycono także skraj południowo-wschodni zabudowy przyrynkowej, tj. pierzei północno-zachodniej. Podkreślić należy, iż odsłonięte podziały architektoniczne odzwierciedlają układ funkcjonujący do 1945 roku, a więc do momentu zniszczenia miasta przez armię radziecką, który nie jest zgodny z pierwotnym rozplanowaniem starego miasta, funkcjonującym od czasów późnośredniowiecznych. Układ pierwotny został zakłócony najprawdopodobniej w początkach lub w połowie XIX wieku, co zostało potwierdzone podczas badań prowadzonych w 1998 roku w pierzei południowo wschodniej rynku (wykop 31). Jedynie skraj południowo zachodni (wzdłuż ulicy Kościelnej) i południowo wschodni (pierzeja północno zachodnia rynku) pokrywają się z pierwotną (średniowieczną) parcelacją miasta. Po wstępnej analizie zadokumentowanego układu architektonicznego w porównaniu ze źródłami archiwalnymi można stwierdzić, iż na badanym odcinku znajdowały się (do 1945 roku) cztery duże kamienice, które dodatkowo uległy wtórnym podziałom, tworząc sześciosegmentowy układ zabudowy. Niestety nie udało się określić ile osi znajdowało się w poszczególnych budynkach, zwłaszcza w kamienicy w narożniku rynku przy ulicy Kościelnej. I tak od strony tej ulicy znajdowała się kamienica o szerokości 7,8 m (licząc do osi fundamentu). Był to jedyny segment, który w miejscu prowadzenia badań nie był podpiwniczony. Być może, iż budynek ten był podpiwniczony w części północno-zachodniej, czyli u zbiegu ulic Kościelnej i Parafialnej. Jak wynika z planu pochodzącego z 1881 roku był to najdłuższy (ca 33 m) budynek w północno zachodniej pierzei rynku starego miasta. Pozostała zabudowa murowana była o ponad połowę krótsza i osiągała zaledwie ca 15 m. Kolejny segment miał ca 6,6 m